

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta samoin kuin eräksi niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä joulukuuta 2014 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta sekä yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta samoin kuin eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 262/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tanja Innanen, oikeusministeriö
- poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriö
- käräjätuomari Veera Kankaanrinta, Helsingin käräjäoikeus
- neuvotteleva virkamies Tuuli Eerolainen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- asianajaja Jussi Sarvikivi, Suomen Asianajajaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Poliisihallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta. Lailla pantaisiin täytäntöön mainittu

direktiivi. Direktiivi sisältää säännöksiä siitä, millä edellytyksin yhdessä jäsenvaltiossa lähestymiskielolla tai sitä vastaavalla toimenpiteellä suojattu henkilö voi saada suojaa siirtyessään toiseen jäsenvaltioon. Direktiivi hyväksyttiin joulukuussa 2011. Direktiivi esitetään pantavak-

si täytäntöön niin sanotulla sekamuotoisella täytäntöönpanolailla.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta. Esityksessä ehdotetaan myös direktiivistä ja asetuksesta johtuvia muutoksia lähestymiskiellosta annettuun lakiin,

rikoslakiin, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin, vankeuslakiin, poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettuun lakiin sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettuun lakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esitys koskee eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun direktiivin (2011/99/EU) lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallista toimeenpanoa. Kyse on siitä, millä tavoin yhdessä jäsenvaltiossa lähestymiskielloilla tai sitä vastaavalla toimenpiteellä suojattu henkilö voi saada suojaa siirtyessään toiseen jäsenvaltioon. Kuuluakseen direktiivin soveltamisalaan kansallinen suojelutoimenpide on määrätty rikoksen tai väitetyn rikoksen seurauksena. Direktiiviä on täydennetty vuonna 2013 annetulla asetuksella yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta (N:o 606/2013). Sen alaan kuuluvat ne toimenpiteet, joita ei ole määrätty rikoksen tai väitetyn rikoksen seurauksena. Suoraan sovellettavan asetuksen tehokas soveltaminen edellyttää kansallisia menettelysäännöksiä, jotka sisältyvät nyt annettuun hallituksen esitykseen. Suomessa direktiivissä ja asetuksessa tarkoitetuista toimenpiteistä säädetään lähestymiskiellosta annetussa laissa (898/1998).

Lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Keskusviranomainen

Suomessa on noudatettu jo pitkään suorien yhteyksien pääsääntöä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä oikeudellisessa yhteistyössä.

Hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että oikeusministeriö nimetään direktiivin mahdollistamalla tavalla avustavaksi viranomaiseksi, joka voi avustaa yhteydenpidossa käräjäoikeutta. Näin on tehty muitakin Euroopan unionin oikeudellista yhteistyötä koskevia lainsäädäntövelvoitteita täytäntöön pantaessa.

Suojelutoimenpiteen rikkomisen rangaistavuuden alkamisajankohta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi rikoslain 16 luvun 9 a §:ään uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin rangaistavaksi poliisiasian tietojärjestelmään ilmoitetun suojelutoimenpiteen sisältämän kiellon rikkominen. Ehdotuksessa on kyse suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun asetuksen mukaisesta yksityisoikeudenalaan kuuluvasta suojelutoimenpiteestä. Suojelutoimenpiteen rikkomisen rangaistavuuden alkamisajankohta olisi se hetki, jolloin Helsingin käräjäoikeus ilmoittaa toisessa jäsenvaltiossa määrätystä suojelutoimenpiteestä asetuksen soveltamista koskevan lain 4 §:n mukaan poliisiasian tietojärjestelmään. Ilmoittamisen tarkka ajankohta on verifioitavissa esimerkiksi lähetetystä faksista. Kansallisten lähestymiskieltojen osalta vastaava hetki on se, kun kielto tulee voimaan eli kun käräjäoikeus tekee ratkaisun kieltoon määräämisestä. Koska asetuksen mukainen suojelutoimenpide on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta ja siten täytäntöönpanokelpoinen ilman erillistä tunnustamispäätöstä, ainoa kansallinen toimenpide on asiasta ilmoittaminen poliisiasian tieto-

järjestelmään. Tämän vuoksi kyseinen ajankoh-
ta on perusteltu myös rangaistavuuden alka-
misajankohdaksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdot-
taa,

*että lakiehdotukset hyväksytään muut-
tamattomina.*

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Anne Holmlund /kok	Jaana Pelkonen /kok
vpj.	Stefan Wallin /r	Arto Pirttilahti /kesk
jäs.	James Hirvisaari /m11	Kristiina Salonen /sd
	Arja Juvonen /ps	Jani Toivola /vihr
	Suna Kymäläinen /sd	Kari Tolvanen /kok
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	Ari Torniainen /kesk
	Aino-Kaisa Pekonen /vas	Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kirsi Pimiä.